

Minäkin olen matkailualalla -podcast, jakso 8, Susanna Lahtinen ja Telle Tuominen

Telle Tuominen: Tervetuloa kuuntelemaan Turun Matkailuakatemian *Minäkin olen matkailualalla* -podcastsarjaa, jossa keskustellaan matkailualan urapoluista, työnkuvista sekä alan ajankohtaisista ilmiöistä. Minä olen Telle Tuominen, matkailupalveluiden lehtori Turun ammattikorkeakoulusta ja se on yksi Turun Matkailuakatemian verkoston jäsenkorkeakoulu. Minulla on ilo keskustella tänään vieraani, yleisötyön amanuenssi Susanna Lahtisen kanssa. Hän tulee Turun museokeskuksesta ja on koulutukseltaan matkailuun suuntautunut restonomi sekä muun muassa kulttuurihistoriaa, kansatiedettä sekä museologiaa opiskellut filosofian maisteri. Tervetuloa Susanna!

Susanna Lahtinen: Kiitos Telle!

Telle Tuominen: Lähdetään keskustelemaan tästä sinun taustasi. Eli kerro muutamia merkityksellisiä osia koulutustaustastasi. Olet päätenyt kahteen tutkintoon ja voit kertoa, miksi ja miten ne liittyvät toisiinsa.

Susanna Lahtinen: Hyvä, kiitos tosiaan. Aikoinaan - olisiko ollut vuonna 2001 - hain ammattikorkeakouluun Turussa lukemaan matkailua, eli matkailu kiinnosti jo silloin. Ja nelisen vuotta opiskelin silloin ammattikorkeakoulussa. Koko ajan oli vähän mielessä, että matkailu kyllä kiinnostaa, mutta ei ehkä ihan sillä semmoisella konkretian tasolla, mitä silloin ehkä koulussa opetettiin, mutta kuitenkin koko ajan ala siis kiinnosti. Kuitenkin myös se museoala, historia-ala, oli koko ajan takaraivossa, vaikka vähän mietinkin, että onkohan siitä työksi asti, että työllistyykö koskaan. Sitten kun valmistuin ammattikorkeakoulusta restonomiksi niin saman tien pääsykokeisiin yliopistoon ja opiskelemaan sitten niin sanottuja museoaineita. Tällöinen vanha termi ehkä, mutta museon ammattitehtävissä pitää olla suoritettuna yleensä muutama museoaine. Se voi olla historiaa, Suomen historiaa, kulttuurihistoriaa, kansatiedettä, museologiaa, folkloristiikkaa, taidehistoriaa. Tällöisiä aineita menin sitten lukemaan yliopistoon. Sitten sieltä valmistuin 2012.

Telle Tuominen: Miten nämä liittyivät toisiinsa? Mitä olet ammentanut restonomin tutkinnosta? Mitä sitten sieltä museoaineista?

Susanna Lahtinen: Kyllä mä itse koen, että liittyvät aika vahvasti ja alunperin päädyin itse asiassa museoon töihin eli itse asiassa kesätöihin tuonne Luostarinmäen museokortteliin sen takia, kun ammattikorkeassa tuli suorittaa harjoittelut. Ensin menin Luostarinmäelle, olin siellä kesätöissä ja sitten toisena kesänä hain sinne vähän niin kun esimiestehtäviä tekemään, kun se kuului siihen harjoittelun luonteeseen. Tajusin itsekkin, että museo on mun juttu, mutta ehkä just se sisältötyö enemmän. Sitten kun pikkuhiljaa tavallaan pääsi tekemään semmoisia sisältöitä, niin kuitenkin näki, että se matkailutausta siellä kuitenkin kulki koko ajan mukana, että pystyi hyödyntämään myös tavallaan siellä opittua. Niin kuin vaikka mietitään eri kohderyhmille eri sisältöjä, niin koko ajan taustalla on matkailupuoli, kohderyhmäajattelu ja onhan museot kulttuurimatkailua. Itsekkin ajattelen, että olen museoalalla ja olen kulttuurialalla niin onhan se kuitenkin myös kulttuurimatkailualaa laajalla mittapuulla, niin kyllä nämä täydentää toisiaan.

Telle Tuominen: Kyllä, ja tietysti myöskin eräällä tavalla palvelu sitten suurelle yleisölle, että sekin on sieltä restonomin tutkinnosta.

Susanna Lahtinen: Kyllä, kyllä kulttuurissakin, itse ainakin näen, että palvelu on nykyään ihan niin kuin tärkein. Monet kokee, että tullaan kulttuurin pariin, museoiden pariin, matkailun pariin, koska se lisää hyvinvointia ja lisää muutenkin merkityksellisiä kokemuksia elämässä.

Telle Tuominen: Kerrotko vähän tarkemmin tästä sun urapolustasi ja esimerkiksi tästä tittelistä yleisötyön amanuenssi - mitä se oikeasti tarkoittaa, mitkä ovat olleet semmoisia sanoisinko merkityksellisiä käännekohtia tai vaiheita tässä sun työelämäurassa?

Susanna Lahtinen: Totta kai ihan se, että pääsi aikoinaan harjoittelua tekemään museolle matkailuopintojen parissa, niin se on totta kai tärkeää, että sai jalansijan museoalalle, joka on tosi hankala ala työllistyä, mutta pikkuhiljaa koko ajan oli vaan sinnikäs ja sai aina uusia sijaisuuksia ja kesätyöpätkiä ja muuta tämmöistä määräaikaista hommaa ja aina piti vaan jalkaa siellä oven välissä ja pikkuhiljaa aina eteni. Ehkä sitten merkittävin on se, kun vihdoinkin sain vakituisen työpaikan. Se oli 2017. Sitä ennen noin 15 vuotta ehti olla erinäisissä määräaikaissä työsuhteissa tehden vähän sitä sun tätä. Kyllä se vakituisen työntekijän pesti on ihan eri, kun pystyy suunnittelemaan pitkäjänteisesti toimintaa ihan eri tavalla. Mutta tosiaan amanuenssina toimin. Se on tommoinen museoalan titteli, mutta se on niin kuin amanuenssi ja tutkija käytännössä vähän rinta rinnan. Myös museolehtori on yksi tämmöinen titteli, että nimike voisi olla mikä vaan näistä kolmesta, mutta aika lailla samaa työtä tulee tehtyä museon yleisötyön parissa asiantuntijatehtävissä. Suunnitellaan kollegoiden kanssa erinäköisiä tällaisia elämyksellisiäkin juttuja eri kohderyhmille. Itse aina koen, että mahdollisesti pystyn jakamaan historian ja museoiden ilosanomaa kävijöille, houkuttelemaan heidät museoon uudelleen ja koukuttamaan historiaan ja museoihin ja kulttuurimatkailun käyttäjiksi sekä kasvattaa aika nuoria kävijöitä. Semmoista tavallaan, että kaikkea kivaa eri kohderyhmille.

Telle Tuominen: Mainitsit tuon elämyksellisyyden ja elämyksellistämisen, historian elämyksellistämisen. Kerro vähän käytännössä, että mitä se työ on. Toimit esimerkiksi Turun linnassa. Onko siinä muita henkilöitä mukana? Miten tämä on yksilö- versus tiimityö mielessä?

Susanna Lahtinen: Kyllä tämä on tässä omassa työssä, yleisötyössä, vahvasti tiimityötä. Toki on tiettyjä asioita, jos täytyy vaikka tekstejä kirjoittaa ja muuta, niin totta kai sitä tekee paljon yksinään, mutta kyllä ennen kaikkea luovaa ideointia, semmoista asioiden pallottelua tehdään vahvasti porukalla. Meitä on muitakin amanuensseja ja museolehtoreita Turun linnassa. Yhdessä ideoidaan ja lähdetään kehittämään ja ehkä joku ottaa vetovastuun jostakin projektista, mutta tavallaan yhdessä kaikki tekee saman tavoitteen eteen. Turun linnassa aina tasapainoillaan vähän sen kanssa, miten elämyksellistää, kun kuitenkin ollaan museossa asiantuntijaorganisaatiossa töissä, niin tavallaan miten se fakta voidaan paketoita kuitenkin ihan kiinnostavaan, innostavaan, inspiroivaan, koukuttavaan, elämykselliseen muotoon. Aina mietitään, että halutaan kertoa jostakin tietystä aiheesta, vaikka Turun linnassa puhutaan yli 700 vuoden historiasta, niin sehän on valtava paketti, mistä voidaan ammentaa loputtomasti – niin kuin runsauden sarvi. Mietitään vaikka, että halutaan kertoa vaikkapa keskiajan ruokakulttuurista tai Pietari Brahen hovielämästä tai vaikkapa vankila-ajasta Turun linnassa. Mietitään, että halutaan kertoa tästä aiheesta. Mutta kenelle? Onko se vaikka vanhusryhmälle? Onko se päiväkotilaisille? Onko se yläkouluikäisille? Maahanmuuttajille? Onko se kulttuurimatkailijoille, muualta tuleville, paikallisille? Mikä se kohderyhmä - tavallaan mietitään, että mihin muotoon me paketoitetaan se. Se voi olla vaikka tapahtuma, se voi olla opetusmateriaali, jonkinlainen video, työpaja, opastus tai muuta. Niin tämmöisiä tavallaan. Aina mietitään se, että kenelle ja miten, mutta aina se sisältö on siellä keskiössä, että mikä on se aihe, mikä on se historian ilmiö tai henkilö, mistä ammennetaan. Mutta tosiaan se, että se voi olla kuinka kiinnostavaa ja elämyksellistä, mutta täytyy olla siellä se faktakin, aina se tasapaino, miten sen paketoitetaan kiehtovaksi ja koukuttavaksi.

Telle Tuominen: Teillä on Turun museokeskuksessa tietysti valtava asiantuntemus tämän historian osalta. Nyt me eletään digiaikaa ja tulee uusia sanoisinko tämmöisiä ilmiöitä kuten vastuullisuus ja muut. Missä määrin te teette yhteistyötä sitten myös muiden tahojen kanssa tai ulkopuolisten osaajien kanssa?

Susanna Lahtinen: Tosi tosi paljon on erilaisia sidosryhmiä ja muita yhteistyökumppaneita ja toki myös paljon yhä enemmän koko ajan halutaan osallistaa kaupunkilaisia, erilaisia asiakasraateja. Voidaan kehittää ja kysellä muilta, että mitä muut toivoisi museolta, minkä tyyppistä sisältöä, miten kerrottuna. Vähän kontaktoidaan kouluja, nyt tehtiin yksi näyttely pari vuotta sitten nimenomaan koululaisten kanssa, mutta myös kaikkien vaikka äänitekniikoiden tai muiden visuaalisen alan ammattilaisten kanssa tai mitä vaan. Tietenkään eihän me voida kaikkea osata itse tehdä niin jonkun pitää olla myös mukana miettimässä animaatiota tai videotuotantoa ja muuta. Vaikka koronan myötä yhä enemmän meidänkin kannattaa ottaa koppia tämmöisestä ja alkaa tekemään vaikka just digitaaliseen muotoon museojuttuja, niin kyllä se vaatii aika lailla rämpimistä siinä suossa ja vähän kököä jälkeä saattoi tulla, mutta opittiin paljon ja ymmärrettiin myös nimenomaan se, ettei kaikkea voida tehdä itse. Pitää nimenomaan kontaktoida eri asiantuntijoita, eri alojen ammattilaisia, että saadaan parempaa jälkeä asiakkaille.

Telle Tuominen: Sinunkin pitkällä museouralla niin sanoisinko osaamisvaatimukset ovat muuttuneet ja osaaminen kehittynyt, mutta me tiedämme myöskin, että ihmisten kiinnostuksen kohteet ja asiakaskysyntä muuttuu koko ajan. Haluatko kertoa jostain sellaisesta ilmiöstä, jonka olet huomannut erityisesti vahvistuvan tässä viime vuosina?

Susanna Lahtinen: No itse näen kyllä tämmöisen alati kasvavan kiinnostuksen kauhua kohtaan, kauhua, jännitystä kaikkea ilta-ajan hämärän ajan tarinoita ja tunnelmaa. Se tuntuu koko ajan vaan, loppua ei tunnu näkyvän. Pitkään on ollut jo kaiken näköisiä teemakierroksia vaikka Turun linnassa, mutta nyt koko ajan tulee lisää kysyntää ja toiveita ja myös meidän muissa museokohteissa. Kuralan kylämässä on hämärän hyssy -tapahtumia ja Luostarinmäellä on opastuskierroksia lyhdyn valossa ilta-aikaan. Ja tosiaan meillä Turun linnassa on erilaisia vankilateemakierroksia ja kolkkojen kohtaloiden kierrokset tulee tänä syksynä olemaan osa meidän tarjontaa. Muutenkin lapsille tämmöistä iltapimeässä linnassa tapahtumaa, jota voidaan ammentaa siitä syksyn pimeästä teemasta - jakoajasta - marraskuun pimeistä illoista ja vähän kauhuteemasta. Mutta aina se haaste on siinä se, miten sen saa, ettei liikaa mässäile kuitenkaan sillä, että se menee liaksi laukalle. Ei kuitenkaan olla mikään kummitusjuna huvipuistossa ja kun ollaan se museo, niin tavallaan se balanssi siinä, että miten se on jännää ja vastaa asiakkaiden toiveisiin, mutta kuitenkin voidaan myöskin olla aidosti se museoympäristö, vahvasti se sisältö siellä edellä.

Telle Tuominen: Muistan kuulleen, että edelleenkin olet jossain määrin myöskin siellä asiakasrajapinnassa. Esimerkiksi opastat joskus matkailijoita tai paikallisiakin näillä kierroksilla. Kerro, miksi sinun mielestäsi vaikkapa nuoren ihmisen, joka vasta pohtii, mille alalle kouluttautua tai on vaikka alan vaihtaja, miksi kannattaa hakeutua matkailualan koulutukseen tai työhön?

Susanna Lahtinen: Itse mä näen sen tosi monipuolisena ja kiinnostavana ja matkailuala kuitenkin koko ajan, kaikki ilmiöt, elää ajassa ja tulee uusia trendejä. Niin tavallaan se on niin monipuolista ja koko ajan eteenpäin menevää. Se on hirveän kiinnostavaa ja hirveän tärkeää olla siinä rajapinnassa asiakkaiden kanssa, että itse tykkään paljon opastaa, tapahtumissa olla mukana vaikka eri rooleissa eri historian henkilöinä, että näkee ne asiakkaat, ne yleisöt, ne kävijät keille me tehdään. Mitä ikinä me tehdäänkin niin ne matkailijat tai asiakkaat tai kokijat - mikä ikinä termi onkaan heistä milloinkin - niin heillehän me tehdään sitä työtä, niin se on hirveän tärkeää nähdä heitä, heidän välittömät reaktionsa vaikka opastaessa tai sitten tapahtumassa. Niin tavallaan se on se tietynlainen suola siellä pohjalla, että näkee, että nyt joku innostuu vaikka historiasta, että joku innostuu tästä museosta niin se on tosi merkittävää, että voidaan niin kuin tarjota merkittäviä, laadukkaita kohtaamisia, että ei aina mietitä sitä rahan tuloa ja tavallaan kävijätavoitteita vaan, että joku oppii, joku innostuu, joku löytää itsensä vaikka kulttuurimatkailun tai historian pariin, niin onhan se äärettömän tärkeää.

Telle Tuominen: Turku on historian kaupunki ja monien museoiden kaupunki. Onneksi meillä kävijöitä riittää, niin paikallisia kuin matkailijoitakin kohtuullisen ympärivuotisesti. Missä määrin on haasteellista sinun työstäsi se, että paikallinen on voinut käydä 20 kertaa Turun linnassa ja hänellä on tietyt odotukset ja sitten se amerikkalainen turisti tulee käymään kerran elämässään. Miten te pystytte palvelemaan näitä hyvin erilaisia kohderyhmiä?

Susanna Lahtinen: Kiinnostava kysymys. Se on ihan totta, että meillä nimenomaan kesäkausi on matkailijasesonkia; tulee ulkomaalaisia turisteja tosi tosi paljon Turun linnaankin niin silloin ollaan huomattu, että tosi helposti riittää se itse linna, että linna on niin vahva brändi. Se on Suomen, se on Ruotsin historiaa niin siinä tavallaan ei tarvitse keksiä hirveästi ylimääräistä, paketoita mitään muuta siihen enää ympärille, että ne tulee sen Turun linnan takia ja ehkä joku opastuskierto kiinnostaa. Mutta sitten just nimenomaan syys-, talvi- ja kevätkaudella meille tulee enemmän paikallisia ja tavallaan heitä varten täytyy miettiä tapahtumia, eri teemaopastuksia, uusia työpajoja, kursseja, ehkä näyttelyitä ja muuta, että tavallaan houkutellaan niillä, mikä uudistuu, niillä ehkä enemmän näitä paikallisia kävijöitä, paikallisia matkailijoita, mutta kesäkaudella voidaan ikään kuin luottaa, että linna itsessään kantaa.

Telle Tuominen: Tällä alalla - matkailualalla, museoalalla - työskenteleville on varmaan aika yleistä, että myöskin omilla lomilla ja ehkä työmatkoillakin tutustutaan muualla alan palveluihin. Minun kysymykseni onkin lopuksi, että mitä suosittelisit, jokin kohde, joka sinusta on hyvin toteutettu?

Susanna Lahtinen: No pari kertaa jo käynyt, tänä kesänä ja viime kesänä, Ahvenanmaan merenkulkumuseossa, niin se on ehkä itselläni vahva suositus. Se on tosi kiva, upealla paikalla, siinä on Pommern ihan vieressä ja museossa on tosi paljon tehtävää ja katsottavaa lapsille, mutta myöskin aikuisikäijöille. Siellä on nimenomaan merenkulun historiaa, merimatkailun historiaa, merimiesten elämästä, matkailusta ja kaikkea niin se oli tosi kiinnostava museokohde. Että jos Ahvenanmaalle suuntaa matkansa, niin suosittelen kyllä Ahvenanmaan merenkulkumuseota.

Telle Tuominen: Kiitoksia, hyvä vinkki ja siinä Pommern on iso purjelaiva ja näin ollen voi tutustua niin sisänäyttelyihin kuin sitten siihen purjelaivaankin. Kiitoksia tästä keskustelusta Susanna ja kiitän myöskin kuulijoita, jotka olette tätä podcastia seuranneet. Toivotan teidät tervetulleeksi kuuntelemaan myöskin sarjan muita jaksoja. Kiitos.

Susanna Lahtinen: Kiitos.